

04.11.2024
KSL/75/03.01.00/2022

Karstulan kunta
kirjaamo@karstula.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 5.9.2024

LAUSUNTO: HANHINEVAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA (KARSTULA) SEKÄ KARSTULAN ITÄISTEN JA LÄNTISTEN VESISTÖJEN RANTAOSAYLEISKAAVAN OSITTAINEN MUUTTAMINEN, VALMISTELUVAIHE

Karstulan kunta on asettanut nähtäville Hanhinevan tuulivoimaosayleiskaavan, jonka tavoitteena on mahdollistaa suunnittelualueelle enintään 9 kokonaiskorkeudeltaan enintään 300 metrin korkuista tuulivoimalaa. Tuulivoimaosayleiskaava-alueen osalta muutetaan Karstulan itäisten ja läntisten vesistöjen rantaosayleiskaavaa.

Suunnittelualue sijaitsee 12 kilometriä Karstulan keskustasta luoteeseen rajautuen Kyyjärven kunnan rajaan. Hanhinevan tuulivoima-alue jatkuu kuntarajan yli ja samanaikaisesti on nähtävillä Kyyjärven puoleisen alueen tuulivoimaosayleiskaava. Keski-Suomen liitto on antanut kyseisestä kaavasta samansisältöisen lausunnon. Yhdessä kaksi tuulivoimaosayleiskaavaa on pinta-alaltaan noin 3300 ha ja mahdollistaa kaikkinsa 24 tuulivoimalan rakentamisen.

Hankkeesta on tehty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Keski-Suomen liitto on antanut erillisen lausunnon YVA-selostuksesta.

Keski-Suomen maakuntakaava ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on asianmukaisesti tuotu esiin kaavaluonnoksessa. Maakuntavaltuusto hyväksyi 8.12.2023 Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ja maakuntahallitus määräsi kaavan tulemaan voimaan helmikuussa. Voimaantulosta kuulutettiin 19.3.2024.

Maakuntakaavassa 2040 on osoitettu yhteensä 19 seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita (vähintään 10 voimalan kokonaisuudet) osa-alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä *tv, tuulivoimatuotantoon soveltuva alue*. Maakuntakaavassa 2040 Hanhinevan alue on osoitettu tv-merkinnällä. Maakuntakaavassa osoitetun Hanhinevan alueen pinta-ala on 11 neliökilometriä. Yleiskaavaluonnosten mukainen hankealue poikkeaa merkittävästi maakuntakaavassa esitetystä kokoluokasta.

Maakuntakaavarajauksessa on huomioitu vaikutukset lähialueella sijaitsevien Natura 2000 -alueiden (FI090043 SAC/SPA, FI0900093 SAC/SPA) suojeluperustelajeihin sekä maakuntakaavan luonnonsuojelualuevarauksien luontoarvot. Lisäksi on huomioitu maisemallisten vaikutusten lieventäminen Kyyjärven taajamaan ja arvokkaalle maisemalle sekä pohjavesialue.

Tuulivoimamerkintää koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin, pinta- ja pohjavesiin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, matkailuun ja muihin elinkeinoihin, luontoon, maakotkaan ja muuhun linnustoon sekä melu- ja välkevaikutukset. Kulttuuriympäristöjen valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilyminen on varmistettava. Lisäksi on otettava huomioon maisemalliset vaikutukset järvilla.*

Lentoliikenteen ja Puolustusvoimien toimintaedellytykset tulee turvata sekä ottaa erityisesti huomioon Puolustusvoimien toiminnasta sekä tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksistä johtuvat rajoitteet.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimatuotantoalueiden yhteisvaikutukset.

Sähköverkkoon liittymisessä on pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä. Tuulivoima-alueiden liittämiseksi sähköverkkoon on pyrittävä hyödyntämään yhteisiä johtokäytäviä. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa luontovaikutusten sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin.

Tämän lisäksi Hanhinevan aluetta koskien maakuntakaavassa 2040 on tarkentava suunnittelumääräys: *Alueen Hanhineva suunnittelussa on huolehdittava ja tuulivoimaloiden sijoittelussa ja kokonaiskorkeutta määritettäessä on varmistettava, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys ja varmistettava, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu merkittävää haitallista vaikutusta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille.*

Yleiskaavaluonnoksen mukaisen kokonaisuuden maisemavaikutukset Kiminki-Oikarin maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ovat yleiskaava-aineiston mukaan merkittävän kielteiset. Kaavan jatkosuunnittelussa tulee tarkastella, millä lieventävillä toimenpiteillä merkittäviä kielteisiä maisemavaikutuksia pystytään lieventämään.

Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä, että yleiskaavan vaikutukset läheisten Natura 2000 -alueiden suojeluperustelajiin arvioidaan kattavasti, ja arviointien johtopäätökset sekä luonnonsuojeluviranomaisten lausunnot huomioidaan kaavan jatkovalmistelussa.

Pohjoisessa Keski-Suomessa on vireillä useita tuulivoimahankkeita. Keski-Suomen liitto korostaa kattavan yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä vireillä, rakenteilla ja tuotannossa olevat hankkeet, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 mahdollistama tuulivoimakokonaisuus.

Osayleiskaavaluonnoksessa osoitetaan myös turvetuotannon ottoalue. Keski-Suomen maakuntakaavassa turvetuotannon ohjaus on huomioitu koko maakuntaa koskevilla suunnittelumääräyksillä, jotka tulevat huomioitavaksi myös yleiskaavoituksessa.

Biotalous koskevan suunnittelumääräyksen mukaan maa- ja metsätalous sekä turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan. Turvetuotantoa koskevan suunnittelumääräyksen mukaan turvetuotanto on voimakkaasti vaiheistettava ja vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kokonaistuotanto on suunniteltava ja mitoitettava siten, että se ei vaikuta vesien tilaan heikentävästi.

Hankkeen alueellista merkitystä kuvataan kaavaselostuksen sivulla 59. Keski-Suomen liitto huomauttaa, että voimassa olevan Keski-Suomen strategian tavoitevuosi on 2050. Keski-Suomen ilmastotyötä ohjaavana asiakirjana toimii Hiilineutraali Keski-Suomi -tiekartta, joka hyväksyttiin syyskuussa 2022. Tiekartta korvaa aiemmin laaditut ilmasto-ohjelman ja ilmastostrategian. Tältä osin kaavaselostusta on hyvä tarkentaa kaavaehdotusvaiheessa.

Teknisenä huomiona Keski-Suomen liitto huomauttaa muutamista epäselvistä kohdista kaavaselostuksessa. Toisin kuin kuvateksteistä saattaa ymmärtää, esitetään kuvissa 3.1 ja 3.3 Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmä. Paikoin kaavaselostuksessa ilmaistaan myös ristiriitaisia tietoja yleiskaavan mahdollistamien tuulivoimaloiden määrästä, esimerkiksi sivulla 60.

Yllä esitetyt huomiot sekä Keski-Suomen liiton YVA-selostuksesta esiin nostamat näkemykset tulee huomioida kaavaehdotusta valmisteltaessa. Maakuntakaavasta poikkeaminen edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa todetaan, että hanke yksinään ja hankkeen yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa eivät rajoita hankkeen toteuttamiskelpoisuutta tai vaaranna merkintärajauksesta poikkeamisen vuoksi maakuntakaavan maankäyttöä koskevia keskeisiä ratkaisuja ja tavoitteita. Kaavaehdotukseen liittyvässä kaavaselostuksessa tulee kuvata, kuinka maakuntakaavan suunnittelumääräykset on otettu huomioon yleiskaavaratkaisussa.

Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa Hanhinevan tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Lausunnon on valmistellut maakuntasuunnittelija Valtteri Paakki,
valtteri.paakki@keskisuomi.fi, 040 525 6059

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.